

Numerul 3

Oradea-mare 14/28 ianuarie 1906.

Anul XLII.

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Desilusionarea și după moarte.

Multe sunt pe lume și oamenii tot înaintează. Cu telegraful și cu telefonul, poți să vorbești cu lumea întreagă, dar cine ar fi crezut vreodată, — că prin o masă, fără nici un cuiu, se va putea comunica cu lumea cealaltă, — cu lumea spiritelor? — Și aceasta e fapt.

Eu am învățat modul de comunicație și drept rezultat am aflat dela spiritul unui Moț următoarele:

Pe care vreme, nu vă pot spune, dar destul atât, că a fost odată un mare proprietar — cu numele Anibal Spiridon. Un om să-l cauți cu lumina. Ca creștin, eră unul dintre cei mai buni. Cercetă biserica regulat, încă de când eră copil. Ajutoră pe cei săraci și lipsiți și nu eră nicăiri durere, la care el să nu fi luat parte din inimă, și să nu fie gata a mângăia.

Ca cetățan și român eră cel mai devotat cauzei naționale. Luptă ziua noaptea pentru binele națiunii sale, dar nu așa cum fac alții, să strige numai cu gură mare ș'apoi să-și umple buzunarele, să facă din chestia națională chestie de gheșeft — ferească Dumnezeu!

El eră acela, căruia nici laudele nici ovațiunile nu-i plăceau, dar unde eră vorbă de jertfe naționale în tot locul îl găsi.

Și ca soț — oh! aici ajungea la culmea nobleței sale. Onest, bun, harnic, gingaș și iertător, dar în privința aceasta avea și el ca toți muritorii o mare greșală, și anume: Când s'a însurat n'a căutat nimic alta, decât frumusețe, și apoi știți dvoastră cu frumusețea câți gărgăuni stau în strânsă legătură. Așa dară el s'a însurat cu o brunetă fermecătoare, și când zic aceasta, așa cred, că e de prisos a spune ce ochi strălucitori, ce păr buclat, și ce guriță roșie avea, ci adaug numai aceea, că și talia ei eră ca un cedru, dar dacă te-ar fi întrebat cineva:

„E drăgălașă? e cultă? e bună econoamă? e nobilă? e sinceră? e harnică?“ — la toate acestea ar fi trebuit să răspunzi: — „E frumoasă“, căci afară de aceea ce natura i-a dat, nimic nu avea. Pentru model la vre-un pictor ar fi fost admirabilă, dar ca soție — veți vedea.

Dela căsătoria lor trecuseră abia 2 ani și pe dl Spiridon adese-ori îl vedeam adâncit în gânduri, — gânduri cari zi de zi formau cu o creață mai mult în fața lui plină de bunătate, iar părul alb se sporia cu câte cinciseze (5-6) fire la zi; dar în fine un suflet bun, câte nu rabdă și un bărbat jingaș câte nu iartă? iar fiind și cu minte, pentru pacea casei cele mai multe le trecea cu vederea, căci cum și putea altfel la aceea, care e atât de frumoasă de să o sorbi cu ochii. Ce greșală e aceea dela o frumuseță, dacă n'are inimă? — Căci doară nu cu inima se fericește omul, — și în fine dacă e prădătoare pe lucruri frumoase — e aceea crimă la o frumuseță? Ce? — Să nu strălucească ea în mătasă? Să nu aibă ea tot deauna pe cineva să o admire? — Când bărbatul e ocupat cu afaceri — pentru esistență — ea să se plictisească singură? Cine dar i-ar lua în nume de reu la un inger pentru că are curtesani? — Ș'apoi tiran trebuie să fie bărbatul acela, care pe o ființă jingașă ca o floare, o pune ca să fearbă, mai cu seamă când ea nici idee nu are despre gustul mâncărilor. — Și bunul Spiridon toate acestea le știe și pentru aceea suportă în tăcere toate furtunile ce îi venia pe cap, căci între noi fie zis, la Madame Spiridon, când i-se deslegă limba pe strigare, apoi numai cu atari lucruri prețioase o putea aduce bărbatul la legătură mai scurtă. — Și astfel timpul trecea. — Dl Spiridon răbdă, dar în fine simția acea bucurie, pe care o află scrisă în sf. Scriptură adecă: Bucurați-Ve și Ve veseliți, că plata Voastră multă este în ceruri“. Și dl Spiridon speră, și sperarea îi întăria credința, — iar credința,

precum se vede, mântue pe om, căci într-o zi el căzu bolnav pe pat și după 8 zile de grea suferință Atotștiutorul l-a chemat la sine.

Sufletul lui desfăcându-se de trup s'a așezat pe masa de toaletă a prea frumoasei sale soții, căci ea de jalea cea mare acolo avea mai mult de lucru, și și el putea vedea în toată frumuseța ei, după ce se făcea palidă cu o pudră galbenă. Acolo a odihnit el 3 zile.

A treia zi spre marea lui mângăere auzi vre-o două țipete, pe urmă pe preotul care îi făcea biografia preamărindu-l și laudând viața lui cea plină de fapte creștinești, în sfârșit el se ridică și plecă cătră porțile cerului, unde la intrare sftul Petru îi ținu o prea frumoasă vorbire cu motto: „Fericii cei săraci cu Duhul, că aceora este împărăția cerurilor“, iar după prezentarea tuturor autorităților cerești, fu condus de sfântul Petru la Dumnezeu, unde fu primit cu brațele deschise. Bunul Stăpân al întregii lumi îi spuse, că fiind viața lui pe pământ așa de frumoasă, i-a destinat al 12-lea etagiu al fericirii eterne și lângă aceasta, dacă are vre-o dorință — numai decât i-o va împlini.

Sermanul Spiridon mulțami cu lacrimi în ochi și după ce se cugetă un moment zise:

„Stăpâne, iartă-mă, că sunt atât de îndrăzneț, dar dacă se poate Te rog să me prefaci într-o muscă, ca să me mai duc odată acasă, să-mi văd pe dulcea mea soție“.

„Ah bunul meu muritor, răspuse Dzeu cu jale. Pentru ce ceri dela mine ceva așa de dureros? Eu care îți vreau binele și fericirea, te sfătuiesc nu te mai întoarce în lumea deșertăciunilor, rămâi acuma mai bine cu dorul, decât să te întorni cu desamăgirea. — Cugetă, și cere dela mine alte-cele, și eu toate, toate, Ți le voi împlini“.

„Mulțamesc Prea Sfinte, dar eu nu am alt dor“ răspuse cu smerenie Spiridon.

Atunci grăi Dzeu: „Văd, că nu te pot scăpa de durere! Împlinească-ți-se dorința“. Și de odată el se prefăcu în o muscă. Putea sbură și astfel după ce sfântul Petru îi pofti călătorie bună, îl slobozi pe poartă afară.

Sbură sermanul repede, dar se făcea seară și el avea încă mult de mers, pentru aceea se hotări a dormi la biserica din apropiere. Întră și sbură la altar unde din nește sfărături de prescură își potoli foamea, după aceea îndată dormi.

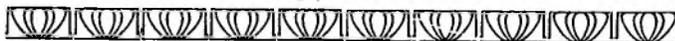
În ziua următoare își luă drumul. Pela ameazi ajunse înaintea unei băcării; aici voi să guste puțin salam, dar numai decât fu alungat afară cu un șervet. Ce eră să facă? — sbură mai departe și cam pe timpul ușinei ajunse acasă. Il podidiau lacrimile de bucurie!

Sbură de a dreptul în salon de unde se auzia vocea celei mai frumoase femei din lume — a soției lui. Cum o văzu, se aruncă și o sărută dulce pe frunte, uitând că ea nu eră singură, ci cu cel mai bun prietin al lui — dar după o despărțire de o săptămână, cine va mai căută forme din bonton? — „Ah! muscă afurisită!“ strigă gingașa lui soție plesnindu-l cu palma de căzu leșinat jos. — „Ce-i, pentru Dzeu, scumpa mea, ce te-a supărat?“ zise cavalerul amintit și ingenunchind înaintea ei și sărută mâinile cu foc! — „O muscă? — De unde a venit ea aici? — Unde-i să o sdrobesc!“ Sermanul Spiridon tre-

mură de i-se bătea dinții în gură, și de frică, se vâri între perdele. Incepă a se cugetă la vorbele lui Dzeu — dar în fine despre ea tot nu credea nimic reu, până când, de odată numai o vede cum îi sărută fruntea amicului seu, și-i zice: „Ah sermanul bărbatul meu, nici odată n'a lucrat nimic la timpul seu. N'a putut el muri înaintea de aceasta cu un an, — cât de fericiți eram noi încă de atunci, — sermanul nebun! el credea, că eu îl iubesc? Nu l-am iubit nici odată!“

La auzul acestor cuvinte el începă a plânge amar și numai decât plecă acolo unde nu-i viclenie, plecă la locul lui destinat de Dumnezeu. Ajungând acolo, ingenunchiă înaintea Tronului ceresc. Și începă a plânge cu durere, iar Dzeu binecuvântându-l îi zise într'un ton plin de milă: „Vezi! Ți-am spus eu să nu mergi pe pământ, căci oamenii sunt rei, vicleni și fătarnici și toată viața lor e o deșertăciune. Am voit să te cruț de durere, și nu m'ai ascultat, și așa a trebuit să guști »Desilusionarea și după moarte“.

Maria Cioban.

Și cum...

Și cum mi-a fi merit, să trag

Durere, fericire

Tu-mi ești odorul cel mai drag

Și cea dintâi iubire.

Și cum mi-a fi merit, să fiu

Cu tine, fără tine

Va fi viața-mi un pustiu,

Sau cu noroc și bine.

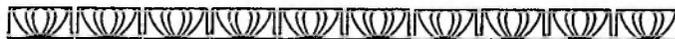
Și cum mi-a fi merit, să plâng

Perdut în depărtare

Ori lângă sinu-mi să te strâng

S'adormi c'o sărutare.

G. Prut.

Conu Gligore.

-- Fragment. --

... Casele boierești se înălțau vesele sub lumina caldă a soarelui de primăvară. Florile dela ferestre, deschizându-și bobocii, aduceau o viață nouă în odăile întunecoase. Conu Gligore — cum îi zicea lumea — stăpânul moșiei, stătea pe un pat moldovenesc peste care erau așternute scoarțe cu frumoase alesături. Cu ciubucul în gură cetia dintr'un vechi ceaslov. Se aprobeau sărbătorile Paștelui și boerul obișnuia din trecut încă, să cânte la strană.

Pe afară slujbașii, dela cel din urmă țigan până la jupâneasa Floarea, chelărița, se îndeletniciau cu diresul curții. Ici câți-va țigani robi lipiau cu lut un părete crepat, dincolo meșterul Manoil bătea nește dranițe pe acoperișul casei; iar în bucătărie, bucătarul frământă peștele și cozonacii sub aspra privighere a jupânesei Floarea. Și eră frumoasă jupâneasa Floa-

rea. Fruntea mică, încadrată de nește sprincene ca pana corbului și de un păr ca de mătăasă, doi ochi negri, adânci, ce fulgerau în orbitele lor, subțirimea trupului ca tras printr'un inel — toate acestea dădeau jupânesei un farmec deosebit. Dar în zilele de sărbători când își anină busuioc și adormițele în păr, când își punea cămașa cu fluturi și cătrînța cea cu flori, toți trecătorii care o întâlneau pe drum se opriau în loc, lung privind după dânsa, cum trecea sprintenă și vioaie ca o căprioară de munte, adușmeacă de vânători. Și gurile rele, vorba cecea, numai pământul le astupă — câte nu spuneau: Ba că boerul se are de bine cu dânsa, ba că logofătul Gherasimică l-a prins pe boer furându-i pe furiș o sărutare și câte altele... cărora li se dădeau de unii sau de alții crezare...

Dar și CC. Gligore eră un bărbat chipeș. Deși trecut de cinci-zeci de ani, inima îi remase tinără. Din moși strămoși moșia eră stăpânită de neamul lui — al Albenilor. Aice — în cimitirul din deal — aproape de biserica boerească, erau îngropați și tatăl și bunul și străbunii sei. Boerul, în dreapta lui evlavie, se ducea din când în când să aprindă candelile la zile mari, lângă crucile învechite de vremi. De pe malurile Bistriței celei aprige până la poalele munților acoperiți iarna de ninsoare și vara de codri de brazi, ce nu văzuseră nici odată securea, se întindeau mănoasele ogoare și pășuni ale boerului Sandu.

Când primăvara cea plină de aromeală își lăsă fericirea pe pământ, când stoluri de cucoare se întorceau din țările vestezite de toamnă legănându-se pe cerul limpede ca lacrima, pe moșia boerului eră o necontenită mișcare. Turmele de oi și de boi, sătule de iernat, urcau la pășune, în sunetul duios al tălâncilor și al doinei păstorilor ce cântau din frunză. Cară cu grâu și păpușoi uscat, scos din coșere și din hambare, porniau la măcinaț, căci gârlele desfundate de ghiată învârtiau iarăși roțile morilor.

De cum se ană de ziua și până în deseară, sătenii erau la muncă. Unii arau cu plugul lor de lemn, alții aruncau sămânțe pe brazdele întoarse. Din rodul atâtor bogății boerul Sandu, strângea galbeni peste galbeni umplându-și nenumăratele lui pungii.

Când boerul Sandu adormi întru Domnul, lăsă pe urma lui trei feciori și o fată care-și împărțiră după a lor chibzuință întinsul pământ ce le remasese. Cel mai cu stare dintre dânsii, se alese Gligore. De cum remase stăpân pe partea lui de moșie, se însură cu fata pârgarului Giurgea de pe tazlăe — om cu scaun la cap și cu multe putini cu bărut ascunse în fundul beciurilor...

Ș-apoi începă să dreagă casele părintești, căci drag îi eră a privi la ele, la streșina lor lăsată în jos și acoperită cu mușchiu galbăn, la odăițele cele recoroase unde se născuse și unde-și petrecuse toată copilăria și holteirea lui.

Cine nu cunoștea pe CC. Cligoare? Toți ispravnicii și polcovnicii când treceau cu daraveruri prin ținut, se apropiau la casa veselului și primitivului boier, unde mesele, vinurile Armaș și de Odobești îi înveseliau peste măsură și unde lăutarii aduși din Frumoasa le desfătau urechile lor cu descânțece bătrânești, până când ieșiau zorii zilei pe cer. Și astfel trăia CC. Gligore, bucurându-se de o viață fericită

în mijlocul alor sei. Dar cerul senin se posomori de odată; fericirea boerului se schimbă în neagră amărală — soția îi muri...

Dar jalea trecu repede, căci CC. Gligore eră de o fire veselă și schimbătoare. Copilele și le trimisese departe, pe la neamuri, nevestele frumoase iar îl prinseră în mreață și remas singur începă a bate petrecerile și a cheltui cam fără măsură. Arare-ori — când îl prindeau gândurile negre, când alunecă la trecutul lui, la cei cincizeci de ani prăpădiți, se închidea în casă, plângea ca un copil și nu eșia toată ziua. Seara veniau rubedenii și prieteni, iar CC. Gligore se făcea iar vorbăreț și vesel de par'că nimic nu l-ar fi frământat, ba chiar mai vesel și mai dornic de petreceri și dragoste...

Alexandru A. Naum.

Moartă...

Surorii mele VALERIA ISAC.

*Făclii strălucesc în ger,
Gârboviți dricari pe spate poartă
D'aramă un sicriu
În care zace-o zină moartă.
Se tânguesc sparte clopote...
În zare aurie ride mândru soare.
În urma moartei pribegesc atâția
Păgâni, al căror suflet moare...*

*Și eu o urmăresc.
Amarnic plâns me năpădește,
Aș vrea să fur din mâna cioclilor
Sicriul care 'n flacări strălucește
Și să-l desfac... Să scot afară
Trușorul ei de fată mare
Ucis de-a morții sărutare,
În viscoloasă seară.
Aș vrea să cad naintea ei,
Să o opresc... Să nu se ducă pe vecie
Și n'am putere să 'nțeleg
Voința intrupată 'n nebunie!..*

*Pășesc mereu... Și ea mereu s'apropie
De vecinicie, de pământ.
A popilor cântare tristă,
O duce largul vânt...*

*...Miros de flori... cununii de flori de lămâe.
Fum de tămâe...*

*Atâtea feți sunt roșe de lacrimi,
Atâtea sinuri saltă de durere,
Atâtea glasuri se unesc să se înalte
La cer, cerând divina mângăere...*

*Ací e locul ei de somn în moarte,
Acl e groapa.
Simbol de vecinică speranță: a brazilor verdeață
E 'n jurul ei singura viață.*

Și... zingănește sapa,
 Protul apă sfântă varsă
 Pe-a gropii gură.
 Înșiră faptele miresii moarte
 Și spune de hâdoasa-i soarte,
 Ce i-a ucis pe veci a buzii zimbitură.

Bătrânele apleacă capul și-și fac cruce,
 Sicriul de-odată coboară... în adânc se duce.

— Așteaptă! Așteaptă
 Să trecem împreună vecinicii treaptă!

Afund...

...Sar bulgări de țarină,
 Pe țafa mea de lacrimi plină.
 Corbi jalnic croncănesc.

În jurul meu e-atâta pace,
 Cântarea omenească tace.
 A gropii gură-i astupată,
 E în pământ... bălăia mea surată.

Se cerne-nea din a cerului sită
 Pe lumea posomorită.

Eu stau... stau. Și veghiez un soare apus.
 — S'a dus! S'a dus!

Emil Isac.

Fetele de apă.

(Din mitologia română.)

Fetele de apă sau *Fetele de mare*, după cum cred și spun o seamă de Români din Bucovina, sunt făcute din copilele sugătoare, cari se înneacă și mor în scaldătoare când le scaldă mamele lor,¹⁾ iar după credința și spusa altor Români, tot din Bucovina, sunt fiicele *Știnet de apă*, care domnește peste toate mările, precum și peste toate celelalte ape stătătoare și curgătoare din lume.²⁾

Corpul lor e pe jumătate femee și pe jumătate pește și anume dela brâu în sus ca și ori-care altă fată adevărată, bine și frumos dezvoltată, iară dela brâu în jos în forma unei cozi de pește.³⁾

Unele dintre dânsele, și anume cele mai tinere, mai frumoase și mai sglobii, nu numai că au păr lung, ca și surorile lor, care, despletit fiind, se respiră în toate părțile, ci și câte-o păreche de aripioare albe ca spuma mării.⁴⁾

Și de oare ce corpul *Fetelor de apă* e pe jumătate pește, de aceea trăesc ele numai în apă, înse nici când prin apele de prin părțile noastre, unde adese-ori, și mai ales iarna, e așa de rece, că toate înghiață de

frig; ci numai prin mările de pe lângă țările cele mai calde, cari nu înghiață nici odată, și mai ales prin celea de prin prejurul Italiei.¹⁾

E mult puțin cunoscut că toate vietățile, câte petrec în apă, sunt mute, și din cauza aceasta nu pot să producă nici un fel de glas.

Fetele de apă înse, deși petrec numai în apă, nu sunt mute, ci ele sunt acelea cari au născocit și cântă toate cântecele câte se află în lume. Și dela dânsele le-au învățat apoi și oamenii. Căci cine le aude cântând și le ascultă cu luare de seamă, acela capătă un auz așa de bun și un talent așa de mare la cântare, că foarte ușor poate și pe alții să-i învețe a cântă, numai dacă voește.²⁾

Ele înse nu cântă ori și când, ci numai câte de două ori pe zi și anume: dimineața înainte de resăritul soarelui și seara când începe a se îngână ziua cu noaptea.

Când le sosește timpul de cântat, atunci se ridică valurile mării, ca și când ar fi anume suflate de vânt, și dimpreună cu valurile ies apoi și ele de-asupra apei, unde prind a se jucă, a înnotă în toate părțile și a se împroșcă una pe alta cu apă.

Iar când valurile înceată de a se mai ridică și spumegă, atunci, încetând de a se jucă, încep a cântă și anume: mai întâiu încet, apoi din ce în ce tot mai tare și mai tare, și cu un glas atât de frumos și de plăcut, cum nu e în stare nici o singură ființă omenească să cânte, ci numai îngerii.

Cum au sfârșit înse într'un loc de cântat, îndată se și cufundă în apă și apoi, înnotând pe sub aceasta ca la vre-o zece kilometri sau și mai bine în altă parte, ridică iarăși valurile mării și ieșind de asupra încep din nou a cântă alte cântece tot atât de frumoase, și une-ori atât de duioase și de mișcătoare, că pătrund cu dânsele până chiar și pe cei mai împietriți oameni la inimă, cari le aud cântând.³⁾

Și dacă în restimpul acela, când se arată ele, văd pe vre-un fecior voinic și frumos, care stă și le ascultă și care le place, atunci caută atât prin frumseța lor cea răpitoare, cât și prin cântecele lor cele fermecătoare să-l ademenească ca să-și facă de lucru cu dânsele.

Înse când feciorul respectiv, buimăcit de cap și fermecat de frumseța lor, voește ca să se apropie de dânsele ca să le prindă, atunci ele sau fug să se ascundă în adâncimile mării sau îl trag și-lcufundă și pe dânsul în apă unde îl înneacă.

Pe feciorii și pe bărbații cei furâți însă nu pot de fel să-i sufere. Din cauza aceasta apoi nu odată fac ele ca corăbierii, cari vor să se apropie de dânsele și să le prindă, să sufere cele mai mari neplăceri și neajunsuri din partea lor. Ba adese-ori le restoarnă chiar și corăbiile astfel, că toți cei ce se află în trânele trebuie să se înnece în valurile mării.

Așă-s *Fetele de apă* sau *Fetele de mare*!⁴⁾

S. Fl. Marian.

1) Cred. Rom. din Drăgoești dict. de Ion Nițan și com. de nepotul seu Axinte Nițan, stud. gimn.

2) Cred. Rom. din Brăești, com. de Ilie Ilisei, stud. gimn.

3) Cred. Rom. din Igești, dict. de Ilie Frunză, fost răzeș bătrân; — a celor din Drăgoești, dict. de I. Nițan; — a celor din Brăești, com. de Iliseiu; — precum și a altor Români din Bucovina.

4) Cred. Rom. din Drăgoești, dict. de I. Nițan, com. de Ax. Nițan.

1) După spusa Rom. din Igești, dict. de I. Frunză; — a celor din Drăgoești, dict. de I. Nițan și com. de Ax. Nițan; — și a celor din Brăești, com. de I. Iliseiu.

2) După spusa Rom. din Drăgoești, dict. de I. Nițan, și com. de Ax. Nițan; — și a celor din Brăești, com. de I. Iliseiu.

3) După spusa Rom. din Drăgoești, dic. de I. Nițan și și com. de Ax. Nițan.

4) După spusa Rom. din Igești, dict. de Ilie Frunză, și a celor din Brăești, com. de I. Iliseiu.

La bal

Sclava.

De Maurițiu Jókai.

CAPITOLUL I.

O femeie îndărătnică.

La înalta fereastră gotică, cu părul despletit, cu mâinile lăsate în jos, ținând degetele arătătoare strânse ca un lanț, nemișcată ca o statuă, cu resulfarea oprită, șede o frumoasă femeie tânără.

Din trăsurile feței ei fine, numai mânia, din fața ei nobilă numai culoarea, din ochii ei mari și întunecați numai focul lipsește, ca cineva să poată zice, că femeia aceasta trăește.

Prin fereastră nu se vede altceva decât marea, cu valurile scoțiane: cine știe de care? Pe locul acesta, nici odată nu se vede vre-un vapor; aici marea e plină de stânci înalte, pe al căror vârf lăridile sboară neîncetat; tot astfel apoi, nu se vede pe suprafața apei nesfârșite nici o luntre de pescari, căci e prundiș, e un loc blăstămat. E înse un loc potrivit pentru cine dorește să petreacă în liniște, să nu fie conturbat de nimic; e o locuință de plăcere, care nu a fost zidită, ca vre-un călător să rătăcească în ea.

Pe înălțimea malului se ridică arinii atât de frumoși, cari încunjură două părți a castelului, astfel că numai partea de cătră mare e liberă.

Marea nu are nimic atrăgător, femeia aceea nemișcată înse, așa de mult poate să o privească cu ochii ei stânși.

În partea din fund a odăii, un servitor și o servitoare șoptesc încet împreună, dându-și mereu ghiolduri că cine dintre ei să agrăiască pe femeia tăcută. Servitorul e ocupat cu aranjarea mesei de teă; servitoarea se învârtește împrejurul mesei de toaletă, pe care un înger din o singură bucată de iaspis, ține o oglindă rotundă în mâni.

— Doamnă — a zis servitorul, cu supunere a nume învățată — apa pentru teă a fert.

Femeia nu i-a dat nici o atențiune.

— Doamnă — a zis servitoarea — nu doriți să ve îmbrac?

Femeia nu a răspuns nimic.

Servitorul și servitoarea au șoptit ceva împreună, apoi fata de nou a zis:

— „Doamnă“...

Nu a mai continuat, căci a fost cuprinsă de ris. Atât servitorul cât și servitoarea și-a dus mâinile la gură, ca să-și oprească risul, apoi amândoi au făcut câte o mișcare din cap, ca și când s'ar acuză unul pe altul, pentru că au ris.

Femeia nici acuma nu s'a mișcat, nu a întrebat pe servitori, că de ce rid?

În clipita aceasta „stăpânul“ a intrat în odăe.

E de statură mică; are față netedă, fină ca a unui copil; seamănă mai mult cu un copil desvoltat înaintea de vreme, care cu aroganța unui bărbat știe să-și poarte capul; ca un bărbat, ce vreme îndelungată și-a păstrat fața de copil.

Și-a lăsat privirea întrebătoare asupra servitorilor, cari prin diferite crimase își dedeau silința ca să spună stăpânului rezultatul esperințelor lor de până acuma, pe când el le-a făcut un semn cu mâna, ca să se îndepărteze.

În odăe a ramas numai stăpânul și femeia tăcută.

Stăpânul se apropie încet de ea, și depune o sărutare pe mâna ei.

— Bună dimineața!

Femeia mută nu aude, nu simte, nu zice nimic.

Stăpânul cu jingășie îi cuprinde talia mlădioasă, depune o sărutare pe brațele ei, apoi cu voce dulce îi șoptește în ureche:

— Bună dimineața!

Femeia mută nu înroșește, nu zimbește, nu zice nimic.

Stăpânul se așează pe un scaun, în față cu femeia tăcută, apoi cu voce întepătoare zice:

— Bună dimineața dșoară!

La cuvântul acesta femeia tăcută, uimită și îngrozită își întoarce capul dela el. Buzele ei nu s'au mișcat, ochii-i înse, acei ochi înzestrați cu tăria ne-strămutată a hotărârii firme, ochii aceștia au răspuns:

„E nebun omul acesta?“

— Nu sunt nebun dșoară, a zis stăpânul, lăsându-se pe spatele scaunului. Foarte bine m'am exprimat. Dta înse nu voiești să me înțelegi, ceea ce nici decât nu me uimește, căci știu, că la așa ceva femeile sunt foarte simțitoare. Aceasta înse nu are nici un înțeles, căci e tot atâta, ori îți zic dtale „miss“ ori »mylady«.

Ochii femeii tăcute au răspuns: „Mie nime nu poate să-mi facă vre-un reu“.

— Iubită dșoară, dta încă atunci mi-ai promis, când cu forța te-am dus la altar, silindu-te să te logodești cu mine, — că din clipita aceea nu îți voi mai auzi vocea; eu înse îți promit dtale, că la tot cazul te voi constrânge ca să vorbești. E adevărat că într'un mod foarte practic am ajuns în posesiunea dtale, pentru ce în Anglia, un altul ar fi fost pedepsit. Da, căci a fost un adevărat „rapt“, o adevărată răpire de femeie. Aceasta înse numai pe mine me privește, deci dta nu trebuie să fii neliniștită. Trei zile și trei nopți am călătorit în trăsură închisă, pe drumurile cele mai mizerabile. Am mers de-a dreptul în biserică; o capelă dela sat, strimță și întunecoasă, fără scaune și icoane sfinte; pe al cărei altar au ars numai patru lumine, căci mai multe nu au fost în sat. Reverenda preotului purtă un petec respectabil; cărții de rugăciuni îi lipsia învăltoarea și titlul. Pe lângă toate acestea înse, a fost un loc potrivit, ca doi fugari îndrăgiți să se însoțească fără de nici o neplăcere.

Din ochii femeii mute s'a putut ceti nește amintiri dureroase.

— Îți mai aduci aminte de scena aceea? — Sigur că da, căci abia eri s'a întâmplat... Ți-am lăsat timp să meditezi, că ești dispusă să te logodești cu mine, sau nu? — D-ta ai văzut, că trebuie să fii dispusă. Ne-am logodit, și acuma ești femeia mea. Nu am dreptate, nu a fost așa?

Femeia mută a ridicat din umeri, căci cine poate să ia în cosiderare cuvintele aceste, fără de nici un rost?

— Da, așa a fost, dșoară. E fapt concret, și faptele concrete în toată lumea sunt respectate. Eu înse, totuși sunt prea strict. Nu sunt pe deplin sigur de aceea, că bărbatul care ne-a logodit, într'adevăr a fost preot? Nu ai observat, dta, că mutra acelu stămat

domn, sămână foarte mult cu mutra servitoarei noastre, Sammy?

Ochii femeii mute au vorbit de o frică necunoscută.

— Apoi nici aceea nu știu cu siguranță, că cartea din care s'a cefit formula jurământului, nu a fost colecțiunea de balade a banditului Robin? Matricula în care ni s'a scris numele încă mi s'a părut foarte suspectă, ca și când ar fi fost lista oaspeților din birtul satului; și chiar capela aceea plină de aier greu și neplăcut, pare că a fost o casă simplă din sat.

Fața femeii acuma s'a înroșit, ardea în flăcări; iar ochii ei, plini de blăsteme și ură nemărginită, vorbeau răpitorului ei.

Stăpânul, rizând a sărit de pe scaun și a zis cu voce glumeată:

— Intr'adevăr, dșoară, eu cred că ni s'a jucat o festă bună. Aceasta înse nu poate schimba cele întâmplate, și cu atât mai mult, căci eu chiar așa de devotat sunt dtale, ca și când însuși mitropolitul din Oxford ne-ar fi dat binecuvântarea cerească... Dta ești stăpâna casei mele, servitorilor mei, inimii și averii mele. Îți stă în putere, ca dela toți să prefînzi ca să te numească mylady, cum te voi numi și eu în prezența altora. Tot astfel îți stă ni putere, ca să lași să ți-se zugrăvească pe trăsura emblema mea, iar în colțul batistelor marca mea. Toate notele dtale le voi plăti, fără ca să le konzult.

În ochii femeii mute, s'a văzut dorința vie să fugă din casa aseasta.

Stăpânul a înțeles-o:

— Iubită dșoară, dta ești la loc foarte bun aici. Castelul în toate privințele e comod. Locul e apoi romantic, o inzulă în partea de către apus a mării scoțiane, la o îndepărtare de nouzeci-și-șase verstre de London. La schimbarea drumului, cum ai văzut, am trecut peste un pod, care acuma a dispărut de acolo. Domeniul întreg e locuit de servitorii mei, iar pe partea aceasta a mării, nu poate comunica, nici un vapor. Dacă chiar ai fugi de aici, unde voești să mergi, ce ai de gând să faci? Cum voești să-ți câștigi satisfacție? Procesul ce ai intentă contra mea, e foarte costisitor, apoi cu cine voești să dovedești, că numai în urma constringerei mele m'ai urmat? Numai aceea poți să câștigi, că gazetele timp de o zi ar luă notiță despre nefericirea dtale; timp de o altă zi, tot omul s'ar îngrozii, te-ar compătîmi, apoi totul ar fi acoperit de vâlul uitării.

Buzele femeii chinuite nici acuma nu au șoptit un singur cuvânt; ochii ei înse ardeau într'un foc mistuitor; mâinile ei s'au strâns cu putere; din întreaga-i privire selbatecă se reoglindă o amenințare necunoscută, o rezbunare cumplită.

— Te înțeleg — a zis stăpânul liniștit. Cauza e tinărul acela. Dta înse, frumoasă dșoară, nu fi neliniștită, căci eu nu am uitat de el. Ai cunoștință de aceea, că pe vapoarele de rezboi a Măiestății Sale trebuie mulți marinari. Lyonel — paremi-se că acesta e numele lui — acuma e pe drum spre Gibraltar; va fi transportat în India-Resăriteană, de unde numai după patru ani de zile se va rentoarce.

Femeia mută, zdrobită de durere și-a lăsat capul în jos, ochii ei nu au mai vorbit, i-a închis, ca și când o flamură de doliu ar acoperi o amintire frumoasă, amorul, rușinea și răzbuarea ei.

— Vezi, frumoasă Athalie, eu am fost sincer, ți-am spus totul. Meditează deci asupra acestora. Ești stăpână pe poziția dtale, pe care poți să o faci cum dorești, plăcută sau neplăcută. Timp mai îndelungat sau mai scurt, poți să alegi între poezie și filozofie. Dacă îți face plăcere, poți să aranjezi scene spiritistice în castel, să-ți verși mânia asupra mobilelor, asupra servitorilor și servitoarelor — asupra tuturor ce te încunjură, căci eu am dispus, ca toate maniele dtale, fără de cea mai mică contradicere și nesupunere, să fie tolerate. Am făcut aceasta, căci știu că așa ceva la început e deschis.

La cuvintele acestea fața femeii iar s'a schimbat în marmoră; a părăsit fereastra și a mers la masa de teă, acolo a turnat apă proaspătă în căzan, ca și când aceasta ar fi singurul ei gând de acuma.

— Athalie, știi bine, că eu nu sunt seraschier turcesc. E ceva abnormal, ca să tăem coaja verde a nucei cu cuțitul, ca să putem gustă din simburile ei dulce, pentru că ne murdărește mâna. Dacă o lăsăm înse neatinsă, va cădea de sine. Eu îți las deci timp și liniște, nici chiar cu văzutele mele nu te voi conturbă mai mult, ca neînsemnatul episod, întâmplat între noi, să nu-ți mai reamintească amintiri neplăcute. Odăile în care vei locui, sunt închise pe din lăuntru, ele nu au nici o ușă secretă, prin care cineva te-ar putea surprinde cu ceva. Când înse, odată, vei fi cuprinsă de melancolie, ceea-ce singurătatea în totdeauna aduce cu sine, și vei dori ca să ai în apropierea dtale un amic, chiar dacă pe lângă sacrificii trebuie să-l câștigi, — atunci întrebrințează aceasta cheie mică; vei deschide cu ea ușa acelu coridor, care va conduce pe frumoasa Athalia, la sclavul ei cel mai devotat, ce cu paciință așteaptă clipita fericii lui.

Femeia, cu* dispreț nemărginit a luat o lingură de argint, și a aruncat cheia jos, fără ca să-o atingă cu mâna.

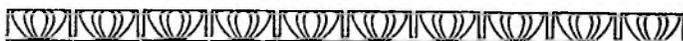
Stăpânul a zimbit:

— Dacă înse mai bine îți va plăcea ca într'o noapte întunecoasă, înșelând paza mea încordată, — să fugi din castel și să te reîntorci la Londra, unde apoi să mai dai pradă opiniunii publice, — nu am nimic în contra.

Mylordul a sărutat de nou mâna femeii făcute, apoi a părăsit odaia.

(Va urmă.)

Alex. Țințariu.

Cele zece porunci ale Igienei.

1) *Aerul curat* ziua și noaptea, e prima condițiune a sănătății și cea mai bună măsură pentru protecțiunea plămânilor contra boalelor.

2) *Mișcarea este viață*; — exercițiile corporale zilnice în plin aer curat, preumblare, gimnastică, sunt tot ce poate fi mai bun pentru a contrabalansă influențele unei vieți sedentare, cauza atâtor boale.

3) *Cumpătarea în mâncare și beutură* e garanția unei vieți sănătoase și prelungite: dacă voți să ve păstrați stomacul în stare de, sănătate, nu mâncați fără să ve fie foame; mestecați bine alimentele în

gură; nu mâncați mâncări prea calde (limba, dinții, stomacul nu le pot suporta); acela care bea mult în timpul mesei, mestecă în general foarte reu alimentele, și înghite astfel mâncările înainte ca ele să fi fost preparate pentru o digerare bună; fiți veseli în timpul mesei, nu lăsați să vi se povestească nimic care să ve supere; mâncați cât aveți poftă și încetați de a mai mânca dacă nu ve mai e foame, ori cât de poftitoare ar fi bucatele ce sunt întinse pe masă; după masă faceți puțină mișcare în plin aer, și apoi repauzați-ve o jumătate de oră; luați masa de seară mai din vreme pentru a ve asigura de un somn bun; seara mâncați mai puțin ca la prânz; de asemenea fiți moderați în beutură, preferați apa, laptele și fructele, dacă voiți să trăiți o viață cumpătată, lipsită de dureri de stomac și de consecințele abuzului în mâncare și beutură.

4) *Ingrijirea conștiințioasă a corpului*; spălați-ve zilnic corpul cu apă rece și odată pe săptămână cel puțin faceți o baie caldă, vara ca și iarna, dacă voiți să favorizați nutrițiunea generală a corpului și să fiți păziți în contra răceleii.

5) *Imbrăcați-ve numai rațional*, nu purtați haine nici prea călduroase, nici prea largi, dar nici prea strimte, ci potrivite și simple; scopul îmbrăcăminteii nu este de a înfrumuseța corpul, ci de a-l proteja contra intemperiei.

6) *Locuința și camera de dormit* să fie sănătoase, să fie bine luminate și încălzite de soare, uscate, spațioase, curate și bine aerizate. Timpul și banul vostru cheltuiți-l în casa voastră, unde aerul e mai sănătos, nu în cafenea și berării unde aerul e stricat; fericirea căminului vostru va fi recompensa.

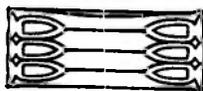
7) *Păstrați cea mai minuțioasă curățenie* în orice lucru: casă, aer, corp, hrană, rufe, obiecte, ogradă, dependențe, comoditate, obiceiuri și morală, căci acestea sunt mijloacele cele mai sigure pentru a ve apăra sănătatea și viața contra cholerei, febrei tifoide, vărsatului, difteriei, tuberculozei, într'un cuvânt în contra tuturor boalelor contagioase.

8) *Munțiți regulat*, dacă voiți să dați forță curativă corpului și sufletului vostru, un refugiu și o consolare durerilor, — fericirea cea mai pură a vieții noastre.

9) *Repausul și distracțiile convenabile sănătății*, nu stau în petrecerile zgomotoase și asurzitoare. Consacrați ziua muncii, puținele ore de libertate și duminicile familiei, grijelor sufletului, educației spiritului; iar noaptea lăsați-o toată să fie bine împlinită prin somnul binefăcător. Un somn liniștit, lung și profund, este indispensabil sănătății. El se obține printr'un regim igienic și prin mișcări regulate; nu cetiți prea mult seara înainte de culcare, și nu ve culcați mai târziu de orele 11, iar dimineața sculați-vă la orele 6-7; — 7-8 ore de somn fiind suficiente pentru repausul corpului și spiritului.

10) *Viața sănătoasă și folositoare* nu stă de cât în muncă cinstită și neconținută, în morala lucrurilor; fă bine dacă vrei să ai bucurii, și fă și altora bucurii, dacă vrei să-ți împlinești datoria de om cu frica lui Dzeu.

Aurel Scurtu.

Cugetări.

Aice pe pământ ar fi un rai,
De nu ar esista un — ce-i? — și nu un vai!

*
În noroc — măsura,
În afaceri — mintea,
În nevoi — curajul,
Și tu treci pasajul.

*
Teme-te de pașul teu,
Căci cu primul cazi în reu!

*
Lăcrămând cine-și mănâncă
Pânea greu agonisită,
Va sta tare ca o stâncă
Cu putere împietrită.

*
Cum privești tu lună plină
Măestoasă și senină!
Spune-mi înse draga mea,
E splendoarea toată-a ta?

*
O viață, ce drum lung!
Și omul, ce pitic!
Cu cât mai mult ajung,
Tot văd, că nu-s nimic.

*
În a vieții lungă cale
Trece omul deal și vale,
Trece vânturi, trece ploii,
Chinuri grele și nevoi.
Peste o gropiță mică
Nu mai trece, ci 'n ea pică.

*
Curajul cel deplin voinicul îl arată,
Nu când e în nevoi, în luptă desperată.

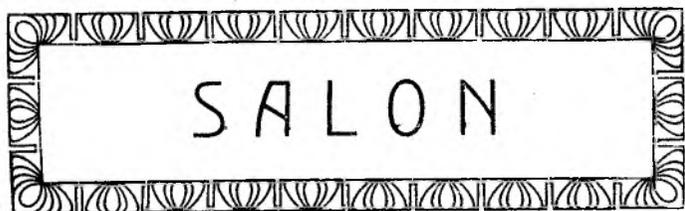
*
Fie cerul plin de stele și de ele luminat,
Aurora le alungă cu-al ei cap încoronat.

*
Poezia-i un odor ceresc,
Ce inima-mi disface,
Cu cât mai mult eu o cetesc.
Cu-atât mai mult îmi place.

*
Pe ruini să te ferești
Viitor a-ți face;
Fundament de nu zidești,
Zidul se desface.

*
Ce aduce-atâta reu în lume?
Patima.
Ea-ți cată laur, cată nume
Și ți-l ia.

*
Of ce fericire-i fiara
Sălbatică-a pădurii,
Ce nu cunoaște-o lege,
Decât aceea-a naturii.

† Zaharie David.

În 30 decembrie anul expirat a încetat din viață studentul în filozofie Zaharie David. Cu el tinerețea română a pierdut un sprijin puternic intelectual, care în tot timpul formațiunii puterii sale intelectuale n'a încetat de a lupta cu grai viu, plin de convingere și de multe ori și în scris pentru însuflețirea și îndemnarea la muncă a tinerimii.

Din fire cam înclinat spre pesimism, vedea starea neamului nostru în culori foarte negre și de aceea isbucniă foarte adese-ori în accente pline de o dreaptă revoltă în contra împilatorilor poporului nostru.

Cine-l vedea cu fața-i slabă, din care eșiau binișor umerii obrazului, semn al trudei și al chinului, cu care se luptă din cauza totalei lipse de mijloace materiale, i-se părea ca și cum ar vedea un martir al miilor de năcazuri, pe cari le-a îndurat într'un lung trecut... Salută numai pe prietini, cari îi meritau respectul; iar când își ridică pălăria, se vedea pe capu-i un păr lung și foarte desordinat, semn al disprețului față de luxul părului, lucru, pe care atâtea capete seci pun cel mai mare preț, ținându-l de singura podoabă a capului lor... Glasu-i resună totdeauna convingător și plin de însuflețire. Discuțiunea lui la început eră calmă, dar, dacă aceasta avea un subiect serios, obveniă din ce în ce tot mai aprinsă și când simțul *nedreptății* îi atingea inima-i înduișată, deveniă roșu ș-apoi palid de mânie!... Discută cu plăcere cu tinerii serioși, dar pe satirii societății actuale îi ocolia și vorbea de ei totdeauna cu disprețul cuvenit!...

A scris mai ales poezii, pe cari le-a publicat prin foile din România și de aici („Familia“ și „Gazeta de Duminecă“) sub pseudonimul „Delavera“.

Poeziile sale de forță erau înse mai ales cele inspirate de puternicu-i simțământ național. (Pentru una de acestea a fost deschis din gimnaziul din Gherla și i-s'a luat tot-odată dreptul de a se înscrie la ori ce școală din Ungaria, așa, că a fost silit să se ducă în România, pentru a-și continua studiile).

Cu o ocazie mi-a citit câteva din poeziile sale, cari mi-au impresat. Dacă acestor producțiuni juvenile ale unui suflet, aprins de necuprinsul dor pentru idealul nostru, li-s'ar face o oare-care corectare, s'ar putea publica într'o broșură, care să apară în România.

Că Zaharie David nu poate fi numerat între scriitori și numele lui nu poate fi nemuritor, e fapt. Dar că acest tânăr merită admirare și neuitare din partea tuturor aceluia, cari l-au cunoscut și mai ales din partea studențimii române din Cluj, al cărei membru a fost, încă e fapt. Și dacă studențimea din Cluj ar fi la culmea chemării sale, cât de frumos i-ar șede, dacă fie-care dintre studenți s'ar grăbi să-și dea obolul seu de dragoste colegială, pentru a i-se cumpără lui Z. David o cunună, care, să-i împodobească mormântul. Acesta ar fi cel mai frumos tribut de

dragoste, dovedit de studenții din Cluj față de însuflețitul lor coleg Z. David...

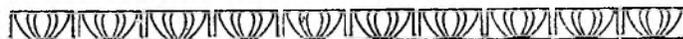
Verbe zadarnice! E atât de greu, să fii recunoscător, mai ales, când respectivul nu ți-a făcut un serviciu, pe care să-l poți prinde cu mâna.

Însuflețirea lui, conștiința lui pură națională și talentul lui și-au aflat o dreaptă recunoștință numai într'un filantrop, ca dr. Iuliu Maniu dela Blaj, care timp îndelungat i-a fost patron devotat, și în direcțiunea mesei studenților din Cluj, care îi trimitea măn-carea acasă prin servitor...

Boula de piept l-a stins, ce-i drept de vreme pe Z. David, dar memoria lui, numele lui nu-l va răpi nimenea de pe buzele prietenilor sei devotați...

Zaharie David a fost model de tânăr însuflețit pentru idealul unui neam și modelele nici odată nu pot fi ignorate!...

V. Nițescu.

Idealuri feministe acum 3000 de ani.

Va părea multora surprinzător faptul că reprezentantele mișcării feminine moderne, dacă voesc să caute pe antemergătoarele lor, le vor găsi și în epoca cea mai veche a istoriei.

Femeile, sub vechii Pharaoni, ocupau o poziție pe care nu o au cele de azi, dar pe care o rivnesc.

Aceasta reese dintr'o conferință asupra „Situațiunii femeii pe timpul Pharaonilor“, pe care a ținut-o savantul Attia Wabby în „Institutul egyptic“ din Cairo (o societate de egiptologi).

Adevărul asupra situației de atunci a femeii, zise el, pare destinat a conlucra la deslegarea unei probleme sociale, de oare-ce sprijinește foarte mult pe aceia cari au pretențiunea ca femeia să fie egală cu bărbatul.

La vechii egipteni femeia nu numai că eră egală bărbatului, dar ea avea asupra lui o înfiuință predominantă. Dintre toate țerile anticității, numai Egiptul a recunoscut pe deplin drepturile femeilor, nici o altă țeară n'a considerat pe femeie egală cu bărbatul.

Din inscripțiile de pe morminte, conferențiarul arată ce situație importantă aveau femeile în viața publică și privată a Egiptului.

În acestea sunt însemnate nume de guvernatori femenini.

Titlurile și demnitățile se moștenesc dela tron în jos și de cătră fiice.

Monumentele din Beni-Hassan dovedesc că drepturile de succesiune ale nobilimei egiptene treceau și la linia feminină. Acelaș obicei există în toate clasele poporului.

Monumente din dinastia a treia și a patra arată că femeile ocupau ranguri preoțești și civile. Femeile puteau să semneze documente și să dispună libere de averea lor.

Conferențiarul Wabby mai ceti nește drăgălase cântece de dragoste, precum și inscripțiuni sepulchrale ale văduvilor și văduvelor, pentru ca să arate că femeile cu aceste întinse drepturi se bucurau și de înclinațiunea plină de tandreță a soților lor și că ele erau „frumoase, grațioase, energice, înțelepte și culte“.

Femeile aveau afară de aceea, și mari drepturi casnice. Căsătoria era la egipteni un contract sfânt care pune pe același picior de egalitate cu bărbatul. Amândoi soții păstrau fidelitate. O fată era liberă să-și aleagă soțul. Din egalitatea femeilor în familie urma că fiica avea aceleași drepturi de moștenire ca și fiul; nu existau privilegii pentru primii născuți și familia nu se stingea, dacă era compusă numai din fete. Soția își administră singură averea moștenită de la părinți; în contractul de căsătorie i-se asigură soției o sumă de bani și o despăgubire în cazul când ar fi fost părăsită. Misiunea mamei, stăpâna casei, era îngrijirea familiei și lucrările cari se făceau în casă.

Olimpia.

LITERATURĂ.

Liturgia bisericii ortodoxe. Din Biblioteca populară a administrațiunii domeniului coroanei României a apărut carticica a 29-a. Aceasta conține „Liturgia bisericii ortodoxe” de diaconul I. V. Raiculescu, licențiat în teologie, diacon la biserica catedrală din T-Severin, cu o precuvântare de domnul Ion Kalinderu membru al Academiei Române și cu portretul I. Pr. SSale Iosif Gheorghian mitropolit al Ungro-Vlahiei și primat al României. Scopul scrierii de față, ni se spune la încheiere, este de a arăta însemnătatea actelor stinte din biserică, ca credincioșii cunoșcându-le importanța, să se conformeze în viață cu înțelepciunea și învățăturile înalte morale cuprinse în serviciul divin, să-și cunoască bine rostul mergerii la biserică, școala și mama comună a tuturor creștinilor, unde ni-se dă învățătura și darul lui Dumnezeu pentru fericirea vieții de acum și a celei viitoare.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Serată teatrală în Comlăuș. A doua zi de Crăciun, când Pr. SSa episcopul I. I. Pap al Aradului a sfințit noua biserică gr. or. din Comlăuș, comitatul Arad, seara corul vocal, condus de învățătorul Dimitrie Simu, a dat o serată muzicală teatrală foarte bine reușită. Corul a cântat câteva compoziții de ale conducătorului și ale dlui G. Dima, cari au reușit foarte bine. Apoi s'a jucat „Ruga dela Chisetu” comedie populară cu cântece de Iosif Vulcan. Piesa, scrie corespondentul „Tribunei” a fost chiar nimerit aleasă pentru serbătoarea la care au luat parte și creștinii veniți din alte comune. Dșoara Ecaterina Țucra, în rolul Paraschivei, făcea impresiune foarte naturală și încântătoare în costumul românesc. Dl învățător, costumat prea potrivit, a jucat natural. Iar Ștefan Musca, mai ales prin tonul seu argințiu și prin dibăcia cu care a cântat, a frapat tot auditorul. Predarea și jocul diletanților au făcut veselă seara aceasta de bucurie. După teatru a început dansul.

Teatru în Brașov. Reprezentația teatrală aranjată la Brșșov în seara din ajunul anului nou de către Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor, a reușit foarte bine, luând parte un public distins și destul de mare, din care făceau parte și

căpăteniile autorităților civile și militare. Piesa „Năzdrăveniile divorțului” e localizată după Labiche de D. Malla. Dl A. P. Bănuțiu, bursierul Societății pentru fond de teatru român, care își face studiile la Conservatorul din București, a probat că are un talent remarcabil, care îi prevestește un viitor frumos. Dna Mariți Gr. Popescu n. Bogdan a fost o drăguță soacră. Dșoarele Lucia Bogdan, Melania Moldovan și Ecaterina Pitiș, s'au prezentat cu mult farmec. Bine a jucat și dl G. Mercheșan.

Concert și teatru în Sibiel. Inteligența română dl Sibiel a aranjat la 8 21 ianuarie concert popular și reprezentație teatrală cu următorul program: 1. a) Imn școlar, cor de Al. Podoleanu. b) Nunta din Cana. c) Școlărița bună, poezie de N-Stejerel. 2. a) Pasere galbină 'n cioc, cor, melodie populară b) Despre școală, trialog de M. Dragon. 3. Hora școlarilor, cor de Stoicovici b) Mătușa surdă, dialog comic de M. Drăgan 4. Vino soro 'n grădiniță, cor, de ** b) Dialog între doi școlari. 5. Micii muzicanți, cor de ** 6. Vecinătatea periculoasă, comedie într'un act de Kotzebue, tradusă de Trocaru. Joc.

Teatru în Rășnov. Diletanții din Brașov, cari au jucat acolo de curând „Năzdrăveniile divorțului” de Labiche, localizată de D. Malla, au reprezentat aceeași piesă la 7 21 ianuarie și la Rășnov.

Concertul Corfescu la Sibiu. Dl N. Corfescu va da astăzi vineri la 26 ianuarie n. concert în Sibiu, cu concursul doamnelor Veturia Triteanu și Minerva dr. Brote. Programul: 1. Schubert: a) Du bist die Ruh. b) Wanderer. 2. a) Leoncavallo: Prolog din Opera „Bajazzo” b) Wagner: Abendstern aus der oper „Tannhäuser” 3. G. Dima: „Doina” cântată de dna Veturia Triteanu. 4. I. Mureșianu: Visul lui „Manole” din opera „Curtea de Argeș”. 5 a) Verdi: Arie din opera „Othello”. b) I. Mureșianu: Doina Ciobanului. 6. Schubert: a) Der Doppelgänger. b) Erlkönig. 7. Eugène Diaz: Arie din opera „La coupe du roi de Thulé”. 8. Ambrosie Thomas: Duett din opera „Hamlet”, dna Triteanu, N. Corfescu. 9. G. Dima: Mugur Mugurel. 10. Verdi: Arie din opera „Ernani”. 11. Rossini: Cavatina din opera „Barbierul din Seviglia”. Acompanierea la pian o face doamna Minerva Brote.

Concert și teatru în Ghilad. Corul vocal gr. or. român din Ghilad a dat la 6 20 ianuarie concert și reprezentație teatrală. S'a cântat și s'a declamat; apoi s'a jucat „Otrava de hârciogii” comedie într'un act de Antoniu Pop.

Concert și teatru în Izvin. Reuniunea română de cântare și muzică a plugarilor din Izvin a aranjat la 6 19 ianuarie concert și reprezentație teatrală, în casa proprie. Corul a cântat tot compoziții de I. Vidu; apoi s'a jucat piesa teatrală „Vine Vlădica” de A. Popp.

Concert și teatru în Varadia. Reuniunea de cântări și muzică română gr. or. din Varadia a aranjat la 6 19 ianuarie concert de coruri și declamațiune; apoi s'a jucat „Ură și dragoste” piesă populară în 3 acte de I. Magier. În fine dans.

Serată muzicală teatrală în Coșteiu. Reuniunea de cetire și cântări din Coștei a aranjat la 1 14 ianuarie o serată declamatorică muzicală în localul școlii. Corul a cântat trei piese; s'a predat monologul „Surugiul” de V. Alecsandri și dialogul „Țiganul în căruță” de E. Suciu.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Inițiințarea internatului din Năsăud. Cetim în „R. B.“, că ajutorul de 400.000 coroane pentru inițiințarea internatului de pe lângă gimnasiul din Năsăud, votat din vinetele pădurilor celor 40 comune din districtul Năsăudului încă în primăvara anului 1904, a sosit aprobat și dela guvern. Condițiunile de aprobare sunt, ca ajutorul să se întrebuințeze numai pentru inițiințarea internatului, regulamentul de organizare a internatului să se înainteze spre aprobare la ministrul de instrucțiune, taniemele ce se plătesc acum comunelor, să nu scadă. Asignarea ajutorului se va face în 15 ani.

CE E NOU ?

Hymen. Di *Petru Popa*, talentatul nostru colaborator, s'a cununat la 21 ianuarie cu dșoara *Eugenia Albu* în Cheresig, Bihor. — Di *Nicolae Cădia* și dșoara *Clementina Barbu* s'au cununat la 8 21 ianuarie în Bocșa-montană. — Di *Emanuil Bobancu* și dșoara *Mărioara Roșculeț* s'au cununat la 8 21 ianuarie în Cernat.

Serată la curtea episcopoească în Oradea-mare. Pr. Ssa episcopul dr. Demetriu Radu va da duminică la 28 ianuarie n., o serată în palatul episcopesc. Serata, precum aflăm, are să fie splendidă, fiind învitată toată elita, domni și dame, a publicului din Oradea-mare, cam 260 de persoane.

Di Ioan Kalinderu în Ungaria. Distinsul administrator al domeniilor Coroanei regale române dl

Ioan Kalinderu petrece, însoțit de doi ingineri, în Ungaria, pentru ca să studieze diferitele sisteme de cultură economică, pe cari voește să le introducă și pe domeniile Coroanei României.

Statua lui Alecsandri la Iași se va inaugura cu mare solemnitate în luna lui martie. Se afirmă că și Maj. Sa regina Elisabeta va asistă la aceasta mare serbare culturală națională a favoritului seu poet.

A murit: *Constantin Gurban*, protoprezbiter gr. or. român în Boroșineu, la 7.20 ianuarie, în etate de 61 ani; repositul a fost un fruntaș al diecezei Arad, care atât ca preot, cât și în viața civilă, a avut o parte însemnată; a fost asesor la consistorul mitropolitan și diecezan, deputat sinodal și konzistorial; precum odată și deputat la dieta din Budapesta; — *Gabriela Marchiș*, fiica dlui Romul Marchiș, paroc gr. cat. român în Tâmaia, la 19 ianuarie, în etate de 16 ani.

Călindarul săptămânei.

Dumineca lui Zacheiu, gl, 7, sft. 3

Ziua sep	Călindarul vechiu	Călind. nou
Duminecă	15 C. George	28 Carol
Luni	16 Lanț. Ap. Petru	29 Francisc
Mărți	17 C. Antonie	30 Martina
Mercuri	18 P. Atanasie	31 Petru Nol.
Joi	19 C. Macarie	1 Febr. Ignat
Vineri	20 † C. Eutimie	2 (+) Int. Dlui
Sâmbătă	21 C. Maxim	3 Blasiu

Proprietar, redactor respunzător și editor: **IOSIF VULCAN.** (Strada Áldás nr. 14 296 b).

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Bihoreana“ societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute, se invită

la a șaptea adunare generală ordinară,

care se va ținea în Oradea-mare la 22. februarie 1906 st. n. la 10 oare înainte de miazăzi în localul institutului. —

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele :

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal și a trei scrutinători pentru actul de alegere.

2. Raportul anual al direcțiunei.

3. Raportul comitetului de revisiune despre examinarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.

4. Stabilirea bilanțului anual și deliberare asupra împărțirii profitului.

5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1905.

9. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunei, este a se întrebuință suma amintită în §-ul 61. punctul f.

7. Alegerea a 5 membri în comitetul de reviziune pe 3 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute :

§ 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24. din statute, avem onoare a notifică, că în ședința plenară direcțională ținută la 23. ianuarie 1906. pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'a designat în acest an, respective au fost rugate, institutele Albina, Victoria, Sylvania, Economul, Oraviciana, Patria și Timișana.

Oradea-mare, 23. ianuarie 1906.

Direcțiunea institutului.

Debit		CONTUL BILANȚULUI								Credit	
		Cor.	fil.	Cor.	fil.			Cor.	fil.	Cor.	fil.
68	Cassa în numerar . . .			68577	33	1	Capital social			600000	—
88	Giro Co la Banca Austro-Ungară			1351	90	74	Fondul de rezervă*			70000	—
91	Cassa de păstrare postală			463	27	85	Fondul de rezervă pentru				
61						39	perderi			4784	20
70	Cambii de bancă	2242891	62			99	Fondul de pensii			12808	59
	Descriere	2553	—	2240338	62	96	Depuneri spre fructificare			1383280	92
62	Credite hipotecare			325012	—	87	Cambii reescomptate			581296	—
34	Credite de cont-curent			55392	77	102	Imprumuturi hipotecare				
97							pe amortizare cedate			5904	24
92	Credite pe efecte			8746	—	37	Deposite de casă			7254	84
76	Credite personale			14877	—	69					
98	Imprumuturi hipotecare					79	Dividende neridicate			924	—
	pe amortizare			5904	24	84					
45	Efecte proprii			20726	20	95	Saldul intereselor transi-				
47	Imobile			12104	68	36	toare			24617	90
25	Mobilier și recvizite	4986	71				Profit transportat	1161	27		
	10% descriere	498	66	4488	05		Profit net	69358	94	70520	21
86											
93	Diverse conturi debitoare			3008	84						
94											
104				2760990	90					2760990	90

* Cu dotațiunea anului curent se urcă la 86.000 Coroane.

Debit		CONTUL PROFITULUI ȘI AL PERDERILOR								Credit	
		Cor.	fil.	Cor.	fil.			Cor.	fil.	Cor.	fil.
54	4% interese la fondul de rezervă			2912	—	6	Profit transportat din 1904			1161	27
83	Interese de reescompt			19319	40		<i>Interese:</i>				
103	Interese după împrumut. pe amortizare cedate			162	91	65	dela cambii de bancă			178006	86
65	Interese după depuneri			62145	93	71	„ credite hipotecare			27528	67
31	10% dare după interese de depuneri			6214	61	67	„ „ pe efecte			727	24
32	Contribuție			15921	16	80	„ „ personale			1371	14
77	Salare			21323	13	63	„ „ de cont-curent			3154	25
100	Spese curinte (tipărituri porto, luminat, încălzit, telefon etc.)			8295	74	101	„ „ pe amortizare după capitale elocare la alte institute (70% scutit de dare)			366	64
28	Chirie			2048	—	35	Provizioane			285	86
41	Marce de prezență			3430	—	75	Venitul imobilelor (darea solvită)			1456	82
48	Descrieri			3051	66	64	Interese după efecte proprii (scutit de dare)			595	—
	Profit transportat din 1904	1161	27			59				691	—
	Profit net	69358	94	70520	21						
				215344	75					215344	75

Oradea mare 31 decembre 1905.

Dr. Coriolan Pap m. p.,
director executivIosif Diamandi m. p.,
prim-comptabil.**Direcțiunea:**

Iosif Roman m. p.,

Iosif Vulcan m. p.,
președinteNicolae Zigre m. p.,
v. președinte

Moise Nyes m. p.,

Iosif Moldovan m. p., Andrei Horvath m. p., Petru Pântya m. p., Dr. Nicolae Popovici m. p., Antoniu Palladi m. p.,
Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță
cu registrele institutului.

Oradea-mare, 25 ianuarie 1905.

Comitetul de reviziune:

Samuil Ciceronescu m. p.,

Toma Păcala m. p., președinte

Sava Raicu m. p.,

Dr. Florian Duma m. p.,

Petru Popescu m. p.